

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 31. maijā
(OR. en)

8944/22

**Starpiestāžu lieta:
2021/0405 (NLE)**

**EMPL 162
SOC 259
EDUC 149
ECOFIN 415**

LEĢISLATĪVIE AKTI UN CITI DOKUMENTI

Temats: PADOMES IETEIKUMS par individuāliem mācību kontiem

PADOMES IETEIKUMS (ES) 2022/...

(... gada ...)

par individuāliem mācību kontiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu saistībā ar 149. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Kvalificētam darbspēkam ir izšķiroša nozīme, lai tiktu stiprināta Savienības ilgtspējīga konkurētspēja, atbalstīta atgūšanās no Covid-19 pandēmijas, radot daudz jaunu darbvieta, kā arī nodrošināta sociāli taisnīga digitālā un zaļā pārkārtošanās. Darba tirgiem mainoties, cilvēkiem ir jāmainās līdzīgi, ceļot savu kvalifikāciju. Jaunas un labākas prasmes ļauj piekļūt plašākām iespējām un sagatavo cilvēkus aktīvai darbībai darba tirgū notiekošo pārmaiņu pārvaldībai un pilnvērtīgai līdzdalībai sabiedrībā demogrāfisko pārmaiņu kontekstā. Turklāt pieaugušo kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija var būt spēcīgi instrumenti sociālā taisnīguma un iekļautības veicināšanai taisnīgas pārkārtošanās nolūkā.
- (2) Pamattiesību hartas¹ 14. panta 1. punktā ir noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz izglītību, kā arī uz pieeju arodmācībām un tālākizglītībai. Eiropas sociālo tiesību pīlāra ("pīlārs"), ko 2017. gadā kopīgi izsludināja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija², 1. princips nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, mācībām un mūžizglītību, lai varētu saglabāt un iegūt prasmes, kas ļauj pilnā mērā piedalīties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi mainīt darbu darba tirgū. Pīlāra 4. princips attiecas uz aktīvu atbalstu nodarbinātībai, lai nodrošinātu ikviena tiesības uz savlaicīgu un individuāli pielāgotu palīdzību ar mērķi uzlabot nodarbinātības vai pašnodarbinātības izredzes. Pīlāra 5. principā par drošiem un pielāgojamiem darba apstākļiem ir uzsvērts, ka neatkarīgi no nodarbinātības attiecību veida un ilguma darbiniekiem ir tiesības uz taisnīgu un vienādu attieksmi attiecībā uz darba apstākļiem, sociālās aizsardzības pieejamību un apmācību.

¹ OV C 326, 26.10.2012., 391. lpp.

² OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.

- (3) Eiropadome 2021. gada 25. jūnijā saskaņā ar 2021. gada 8. maija Portu deklarāciju atzinīgi vērtēja Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā noteiktos Savienības pamatmērķus, tādējādi atbalstot mērķi nodrošināt, lai līdz 2030. gadam vismaz 60 % pieaugušo katru gadu piedalītos apmācībā. Tomēr dalība pieaugušo izglītībā Savienības pēdējos desmit gados nav palielinājusies, un 21 dalībvalsts nerasniedza 2020. gada Savienības līmeņa mērķrādītāju. Ņemot to vērā, Padome pieņēma Rezolūciju par jaunu Eiropas izglītības programmu pieaugušajiem 2021.–2030. gadam¹, kuras mērķis ir atbalstīt virzību uz Savienības pieaugušo izglītības mērķrādītāju. Daudziem pieaugušajiem, piemēram, personām, kuras ir nodarbinātas nestandarta darba veidos, mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) darbiniekiem, bezdarbniekiem, neaktīvajām personām un personām ar zemu kvalifikāciju, prasmju pilnveides iespējas bieži vien nav pieejamas.

¹ OV C 504, 14.12.2021., 9. lpp.

- (4) Eiropas Prasmju programmā, ko Komisija pieņēma 2020. gada 1. jūlijā, ir pausts aicinājums īstenot prasmju revolūciju, lai pārvērstu ekoloģisko un digitālo pārkārtošanos ātras un taisnīgas atveseļošanas iespējās. Tajā ir arī paziņots, ka Komisija izskatīs iespējas izveidot individuālus mācību kontus kā rīku, ar ko atbalsta pieaugušo darbaspējīgā vecumā kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju, papildinot citas darbības, kuras vērstas uz darba devējiem un izglītības un apmācības nodrošinātājiem.
- (5) Ar zaļo pārkārtošanos saistītās prasmes un darbaspēka kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija būs vajadzīga saistībā ar pāreju uz modernu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kā paredzēts Eiropas zaļajā kursā, kura mērķis ir pāreja uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Komisijas 2021. gada 14. jūlija paziņojumā "Gatavi mērķrādītājam 55 %" ir atzīts, ka zaļo pārkārtošanos būs iespējams īstenot tikai tad, ja Savienībā būs kvalificēts darbaspēks, kas nepieciešams, lai saglabātu konkurētspēju, un ir norādīts uz Eiropas Prasmju programmas pamatdarbībām, ar kuru palīdzību ir jānodrošina iedzīvotājiem prasmes, kas vajadzīgas zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai.

- (6) Komisijas 2021. gada 9. marta paziņojumā par Eiropas digitālo desmitgadi tiek atzīts, ka trūkst darbinieku ar pienācīgām digitālajām prasmēm, kā arī pastāv dzimumu nelīdzsvarotība informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) speciālistu un zinātņu, tehnoloģiju, inženierzinātņu, mākslas un matemātikas (*STEM*) absolventu vidū. Tajā ir atkārtoti uzsvērts mērķis panākt, lai līdz 2030. gadam ne mazāk kā 80 % Savienības iedzīvotāju būtu vismaz digitālās pamatprasmes, un ir ierosināts mērķrādītājs, proti, līdz 2030. gadam arī panākt, ka ir nodarbināti 20 miljoni IKT speciālistu un nodrošināta sieviešu un vīriešu konverģence. Komisijas 2021. gada 15. septembra priekšlikumā par digitālās desmitgades ceļu ir ieteikts izveidot satvaru minēto mērķu sasniegšanai. 2020. gada 30. septembra Digitālās izglītības rīcības plānā (2021–2027) ir uzsvērts, ka būtu jāizmanto tehnoloģiskie līdzekļi, lai atvieglotu piekļuvi mācīšanās iespējām, tostarp kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai, un pastiprinātu šo iespēju elastīgumu.
- (7) Komisijas 2020. gada 10. marta paziņojumā "Jauna Eiropas industriālā stratēģija" ir pausts aicinājums izlēmīgi rīkoties, lai mūžizglītība kļūtu par visiem pieejamu realitāti un lai nodrošinātu, ka izglītība un apmācība iet kopsolī ar divējādo pārkārtošanos un palīdz to īstenot.

- (8) Padomes 2020. gada 8. jūnija secinājumos¹ dalībvalstis ir aicinātas, ņemot vērā apstākļus valstī un ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju, "izpētīt modeļus, ko varētu izmantot individuālā līmenī mūžizglītības un prasmju pilnveides publiskai un privātai finansēšanai, tāpēc ka ilgtspējīgs finansējums ir īpaši svarīgs prasmīgu darbinieku trūkuma apstākļos, un īpašu uzmanību veltīt neaizsargātām grupām un mazprasmīgiem darbiniekiem", un Komisija ir aicināta atbilstoši savai kompetencei atbalstīt minētos dalībvalstu centienus.
- (9) Nepietiekams finansiālais atbalsts personām ir viens no galvenajiem šķēršļiem, kas ietekmē dalību mācību pasākumos. Publiskie un privātie ieguldījumi kopumā nav pietiekami. Lielāko daļu ar darbu saistīto mācību Savienībā finansē darba devējs. Tomēr daudzi uzņēmumi, jo īpaši MVU, nenodrošina vai nefinansē saviem darbiniekiem paredzētas mācības un nestandarta darba attiecībās nodarbinātām personām ir ierobežotāka piekļuve darba devēja apmaksātām mācībām vai šādas piekļuves nav vispār. Šāda nevienlīdzība varētu negatīvi ietekmēt personu labklājību un veselību, mazināt ekonomikas konkurētspēju, tās dēļ varētu tikt zaudētas iespējas un radīti šķēršļi inovācijai un var būt risks, ka pārejā uz ilgtspējīgāku saimniecisko darbību šie cilvēki tiks atstāti novārtā.

¹ Padomes 2020. gada 8. jūnija secinājumi "Pār kvalifikācija un kvalifikācijas celšana kā pamats ilgtspējas un nodarbināmības palielināšanai saistībā ar atbalstu ekonomikas atveseļošanai un sociālajai kohēzijai" (ST 8682/20).

- (10) Papildus tiešajām izmaksām būtisks faktors, kas attur pieaugušos no mācību iespēju izmantošanas, ir laika ierobežojumi. Lai gan vairumā dalībvalstu¹ pastāv apmaksāta mācību atvaļinājuma kārtība, pieaugušie darbspējīgā vecumā bieži vien ir slikti informēti par mācību atvaļinājuma iespējām un to maz izmanto, un minētā kārtība bieži vien neattiecas uz nestandarta darba attiecībās nodarbinātām personām vai liedz pieaugušajiem izmantot izglītības un apmācības iespējas bezdarba vai zemas ekonomiskās aktivitātes periodos.
- (11) Daudzi pieaugušie, jo īpaši tie, kuriem ir zema kvalifikācija vai kuri no darba tirgus ir visvairāk atstumti, nav motivēti piedalīties apmācībā. Viņi, iespējams, nezina, kādas prasmes viņiem ir vajadzīgas un vai ir pieejams atbalsts un apmācība, vai tie ir kvalitatīvi un atzīti darba tirgū. Turklāt cilvēki var nebūt motivēti piedalīties apmācībā, kas izvēlēta, neapspriežoties ar viņiem, un nav pielāgota viņu vajadzībām.
- (12) Savienībā ir vajadzīga jauna pieeja kvalifikācijas celšanai un pārkvalifikācijai. Ar to vajadzētu papildināt spēkā esošos instrumentus un īstenot politiskās apņemšanās, dodot personām iespējas un nodrošinot tām kvalifikācijas celšanai vai pārkvalifikācijai nepieciešamo atbalstu un instrumentus visos prasmju līmeņos.

¹ 24 dalībvalstīs pastāv mācību atvaļinājuma kārtība, un 12 dalībvalstīs ir parakstījušas Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Konvenciju par apmaksātu mācību atvaļinājumu (stāvoklis 2022. gada martā).

- (13) Arodmācību padomdevēja komiteja (APK) 2021. gada 16. augusta atzinumā par Savienības iniciatīvu attiecībā uz individuāliem mācību kontiem un apmācības nodrošināšanas stiprināšanu Eiropā norāda, ka šādai iniciatīvai būtu jāpalīdz vairot pieaugušo iesaistīšanos, motivāciju un dalību izglītībā un apmācībā. Galvenais izaicinājums ir uzlabot prasmju atbilstību darbvietu vajadzībām un nodrošināt piekļuvi daudzveidīgām kvalitatīvas apmācības iespējām, sniedzot atbilstošākus un mērķtiecīgākus apmācības pakalpojumus. APK savā atzinumā uzsver, ka finansēšanas mehānismu un katrai mērķgrupai pielāgotu stimulu izvēlei valsts līmenī būtu jāatbilst valsts vajadzībām un prioritātēm.
- (14) Viena no iespējām, kā risināt minētās problēmas, ir sniegt cilvēkiem tiešu atbalstu, individuālos mācību kontos piešķirot tiesības uz apmācību. Tas nozīmē arī izveidot plašu veicinošu satvaru, kas personām nodrošina piekļuvi mācību iespējām, informācijai, konsultācijām, apmaksātam mācību atvaļinājumam un mācību rezultātu atzīšanai. Šī pieeja var papildināt pašreizējās iniciatīvas valsts līmenī.

- (15) Ir ieteicams valsts līmenī noteikt individuālās tiesības uz apmācību, atbilstoši cilvēku apmācības vajadzībām¹ un ņemot vērā citus esošos instrumentus. Šīs iniciatīvas efektivitāti var uzlabot, pielāgojot finansējumu vajadzībām. Personām, kurām apmācība ir nepieciešama visvairāk, dalībvalstis var paredzēt papildu tiesības uz apmācību atkarībā no valsts konteksta un mainīgā darba tirgus. Piemēram, dalībvalstis varētu papildināt individuālus mācību kontus stratēģiskās nozarēs², lai atbalstītu zaļo un digitālo pārkārtošanos. Papildus finansiālajām tiesībām dalību kvalifikācijas celšanā un pārkvalifikācijā ietekmē tādi būtiski faktori kā apmācības atbilstība, lietderība un atzīšana. Tāpat ir ieteicams par šiem jautājumiem apspriesties ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām.
- (16) Individuāliem mācību kontiem būtu jāsniedz cilvēkiem iespēja noteiktā laikā, kas nosakāms valsts līmenī, uzkrāt un izmantot tiesības uz apmācību, lai viņi varētu piedalīties ilgākā vai dārgākā apmācībā vai mācīties ekonomiskas lejupslīdes laikā, reaģējot uz jaunām vajadzībām pēc prasmēm. Personām vajadzētu būt iespējai saglabāt savas individuālās tiesības uz apmācību neatkarīgi no viņu nodarbinātības vai profesionālā statusa, kā arī karjeras maiņas gadījumā. Dalībvalstis tiek aicinātas paredzēt noteikumus par tiesību spēkā esamības termiņu, lai stimulētu izglītojamos pilnībā izmantot savas tiesības.

¹ Ar tiesībām uz apmācību varētu, piemēram, ļaut veikt atzītus mācību pasākumus 30 stundas gadā visām personām un 50 stundas personām, kurām apmācība nepieciešama visvairāk.

² Komisijas 2021. gada 5. maija paziņojums "2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai" min 14 industriālās ekosistēmas īpaša atbalsta sniegšanai, tostarp saistībā ar to pašreizējā un nākotnes darbaspēka prasmju pilnveidi.

- (17) Būtu jāveicina iespēja ļaut saglabāt individuālās tiesības uz apmācību periodos, kad persona dzīvo citā dalībvalstī, vai izmantot individuālās tiesības uz apmācību, lai, uzturoties ārvalstīs, no sava mācību konta piekļūtu valsts reģistrā iekļautai atzītai un apliecinātas kvalitātes apmācībai. Ilgākā termiņā ir vēlams nodrošināt tiesību pārnēsāmību starp dalībvalstīm, un šis elements ir jāizpēta sīkāk, ņemot vērā iespējamo ietekmi uz darba tirgiem valstīs.
- (18) Lai palīdzētu personām identificēt piemērotu apmācības virzienu un tādējādi vairotu viņu motivāciju mācīties, jābūt pieejamām profesionālās orientācijas un validēšanas iespējām. Ir arī vajadzīgi atjaunināti publiski atzītas apmācības reģistri īpašos vienotos valsts digitālajos portālos, kuriem var piekļūt visi, arī cilvēki ar invaliditāti, un kuri, vēlams, ir savstarpēji savienoti ar *Europass* platformu.
- (19) Lai piekļūtu validācijai, tostarp prasmju novērtēšanas iespējām, ir ieteicams izmantot individuālus mācību kontus. Komisijas veiktajā jaunākajā izvērtējumā par darbu saskaņā ar Padomes 2012. gada 20. decembra Ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu¹ ir norādīts uz ievērojamu progresu, bet ir arī identificētas vēl neatrisinātas problēmas un ierosināti risinājumi. Konkrētāk, ir jāsniedz pielāgots atbalsts personām un jānodrošina ciešāka koordinācija ar konsultāciju pakalpojumiem un validēšanas iniciatīvu efektīva pielāgošana nelabvēlīgā situācijā esošām un neaizsargātām grupām. Dalībvalstis tiek aicinātas attiecīgos gadījumos veicināt mikroapliecinājumu izsniegšanu, pamatojoties uz apzinātajām vajadzībām, saskaņā ar Padomes ...⁺ ieteikumu par mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbinātībā².

¹ OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.

⁺ OV: lūgums ievietot attiecīgajā zemspītras piezīmē minētā Padomes ieteikuma datumu un publikācijas atsauci.

² OV ...

- (20) Ar šo ieteikumu tiek atbalstīta apmaksāta mācību atvaļinājuma ieviešana. Apmaksāta mācību atvaļinājuma pienācīga nodrošināšana ļautu darba ņēmējiem saglabāt savu atalgojumu vai aizstājienākus apmācības periodu laikā. Dalībvalstis tiek aicinātas iesaistīties dialogā ar sociālajiem partneriem par pasākumiem, kas, ņemot vērā valsts apmācības iespējas un sistēmas, ļautu darbiniekiem piedalīties apmācībā darba laikā, izmantojot savus individuālos mācību kontus. Šajā sakarā būtu arī jāņem vērā MVU un mikrouzņēmumu situācija.
- (21) Plašākiem informatīviem un informētības uzlabošanas pasākumiem un kampaņām ir būtiska nozīme, lai ievērojami palielinātu to pieaugušo skaitu, kuri izmanto mācīšanās iespējas, jo īpaši tādās grupās, ko raksturo nepietiekama informētība par kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas iespējām, kā, piemēram, no darba tirgus visvairāk atstumto vidū. Informatīvu un informētības uzlabošanas pasākumu efektivitāti var palielināt sadarbība starp valsts iestādēm, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām personām, pamatojoties uz kopīgu izpratni par to, ka kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija ir ieguldījumu veids. Faktam, ka tiek pievērsta uzmanība piekļūstamībai, būtu jāsekmē pieaugušo ar invaliditāti dalību.
- (22) Lai sekmētu šā ieteikuma īstenošanu, būtiska nozīme ir uzraudzībai valsts līmenī un individuālo mācību kontu un veicinošā satvara pastāvīgai uzlabošanai. Turpmākas korekcijas varētu attiekties uz individuālo tiesību uz apmācību apmēru, prioritārajām grupām vai dažādu veicinošā satvara elementu lietotājiem draudzīgu integrāciju.

- (23) Pienācīgs finansējums ir būtisks elements, lai individuālu mācību kontu sistēmas būtu veiksmīgas. Individuāliem mācību kontiem paredzēta valsts sistēma varētu atvieglot izmaksu sadali starp dažādiem finansējuma avotiem, piemēram, valsts iestādēm, darba devējiem un sociālo partneru pārvaldītiem fondiem, ļaujot individuālajā mācību kontā veikt ieguldījumus no dažādiem finansējuma avotiem. Publiskā un privātā finansējuma avotu apvienošanai būtu jānodrošina iniciatīvas ilgtspēja dalībvalstīs, un tas ir svarīgs nosacījums tās sekmīgai īstenošanai. Šāda finansējuma avotu apvienošana veicina atbalsta pielāgošanu un darba devēju nodrošinātus papildinājumus saviem darbiniekiem, kurus viņi piešķir vai nu brīvprātīgi, vai koplīgumu īstenošanas rezultātā.
- (24) Individuālu mācību kontu un to veicinošā satvara izveidi var atbalstīt ar Savienības fondiem, kas atbalsta pieaugušo izglītības sistēmas, piemēram, ar Eiropas Sociālo fondu Plus¹, Eiropas Reģionālās attīstības fondu² un Taisnīgas pārkārtošanās fondu³, kā arī attiecīgā gadījumā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu⁴ instrumenta *Next Generation EU* ietvaros un ar individuāli pielāgotām speciālajām zināšanām, kas tiek nodrošinātas, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu⁵. Procesu var sekmēt arī Komisijas veicināta savstarpēja mācīšanās.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.).

- (25) Šis ieteikums neskar dalībvalstu ekskluzīvo kompetenci un kompetenču sadalījumu katrā dalībvalstī valsts, reģionālā vai vietējā līmenī attiecībā uz finansējumu, kā arī pieaugušo izglītības un apmācības sistēmu organizāciju un saturu. Tas neliedz dalībvalstīm saglabāt vai noteikt citus vai par šajā ieteikumā ieteiktajiem tālejošākus noteikumus attiecībā uz pieaugušo izglītību un apmācību.
- (26) Dalībvalstīm reformu izstrādē būtu jāiesaista sociālie partneri un visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Šajā ieteikumā tiek pilnībā ievērota sociālo partneru autonomija, tostarp, ja tie ir atbildīgi par mācību sistēmu izveidi un pārvaldību.
- (27) Šajā ieteikumā izklāstītie pasākumi neaizstāj darba devēju, valsts un privāto nodarbinātības dienestu vai citu izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēju nodrošinātu apmācību un nav paredzēti, lai tajā iejauktos, kā arī tiem nevajadzētu aizstāt valsts atbalstu izglītības un mācību iestādēm vai cita veida atbalstu. Papildu administratīvajam slogam vajadzētu būt, cik vien iespējams, mazam,

AR ŠO IESAKA:

Mērķi

1. Šā ieteikuma mērķis ir atbalstīt dalībvalstu iniciatīvas, ar ko nodrošina, ka vairāk pieaugušo darbspējīgā vecumā var iesaistīties apmācībā, lai palielinātu dalības rādītājus un mazinātu prasmju nepietiekamību. Tādējādi tas palīdz īstenot Savienības mērķi veicināt sociālo tirgus ekonomiku ar augstu konkurētspēju, kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību. Konkrēti, tā mērķi ir šādi:
 - a) atbalstīt visus pieaugušos darbspējīgā vecumā, lai viņi varētu piekļūt apmācībai, tostarp profesionālo pārmaiņu nolūkā un neatkarīgi no sava nodarbinātības vai profesionālā statusa;
 - b) palielināt personām paredzētos stimulus un vairojot viņu motivāciju izmantot apmācības iespējas.
2. Lai sasniegtu 1. punktā izklāstītos mērķus, dalībvalstīm tiek ieteikts apsvērt iespēju izveidot individuālus mācību kontus, kas varētu būt līdzeklis, ar ko personām nodrošina iespējas piedalīties darba tirgum atbilstošā apmācībā. Ja dalībvalstis nolemj izveidot individuālus mācību kontus, tām tiek ieteikts ieviest veicinošu satvaru, kurā ietvertas arī profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, lai sekmētu minētās apmācības efektīvu izmantošanu, kā noteikts šajā ieteikumā.

Darbības joma

3. Šis ieteikums attiecas uz visiem tiem pieaugušajiem darbspējīgā vecumā, kuri likumīgi uzturas dalībvalstī, neatkarīgi no viņu izglītības līmeņa un pašreizējā nodarbinātības vai profesionālā statusa. Dalībvalstīm tiek ieteikts izveidot individuālu mācību kontu katrai šajā grupā ietilpstošai personai saskaņā ar valsts vajadzībām un apstākļiem.

Tiek ieteikts, ka pārrobežu darba ņēmējiem un pašnodarbinātām personām, kuras strādā dalībvalstī, kas nav viņu likumīgās uzturēšanās dalībvalsts, attiecīgās tiesības nodrošina dalībvalstī, kurā viņi strādā.

Definīcijas

4. Šajā ieteikumā piemēro šādas definīcijas:
- a) "individuālās tiesības uz apmācību" ir tiesības piekļūt personas rīcībā esošam personīgajam budžetam, lai segtu tiešās izmaksas par tādu darba tirgum atbilstošu apmācību, profesionālo orientāciju un konsultācijām, prasmju novērtēšanu vai validēšanu, kas ir tiesīga saņemt finansējumu;

- b) "individuāls mācību konts" ir individuālo tiesību uz apmācību nodrošināšanas veids. Tas ir personīgs konts, kas personām ļauj saskaņā ar valsts noteikumiem laika gaitā uzkrāt un saglabāt savas tiesības pēc saviem ieskatiem izvēlētā laikā izmantot jebkādas atbalsttiesīgas apmācības, profesionālās orientācijas vai validēšanas iespējas, ko tās uzskata par visnoderīgākajām. Tas personai sniedz pilnīgu rīcības brīvību attiecībā uz šo tiesību izmantošanu neatkarīgi no finansējuma avota;
- c) individuālo tiesību uz apmācību "pārnesamība" nozīmē, ka pēc šādu tiesību piešķiršanas tās paliek attiecīgās personas rīcībā, tostarp pārejas laikā, piemēram, pārejot no vienas darbvietas uz citu, no darba uz apmācību, no nodarbinātā statusa uz bezdarbnieka statusu, kā arī no strādājošā uz nestrādājošā statusu;
- d) "veicinošs satvars" ietver atbalstu, kas sekmē individuālo tiesību uz apmācību efektīvu izmantošanu. Tas ietver profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, tādu apmācības iespēju valsts reģistru, kuras ir tiesīgas saņemt finansējumu, izmantojot individuālās tiesības uz apmācību, vienotu valsts digitālo portālu piekļuvei individuālajam mācību kontam un valsts reģistram, kā arī apmaksātu mācību atvaļinājumu.

Individuālais mācību konts

Dalībvalstīm tiek ieteikts saskaņā ar valsts praksi un vajadzībām:

5. pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām izveidot katrai personai, uz kuru attiecas šā ieteikuma darbības joma, individuālu mācību kontu, ar kuru varētu papildināt citus jau ieviestus pasākumus;
6. katru gadu nodrošināt atbilstošas tiesības katram individuālajam mācību kontam, kuras var uzkrāt un izmantot noteiktā laikposmā, lai varētu piedalīties pamatīgākā apmācībā;
7. pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām nodrošināt papildu individuālās tiesības uz apmācību tādu personu kontiem, kurām visvairāk ir nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, pamatojoties uz valsts vai nozares vajadzībām, personas nodarbinātības vai līgumsaistību statusu, vai kvalifikācijas līmeni, kā arī jebkuriem citiem atbilstošiem apstākļiem un saskaņā ar skaidriem un pārredzamiem kritērijiem;
8. aicināt darba devējus savu darbinieku un citu to vērtību ķēdē nodarbināto personu, jo īpaši to, kuras strādā MVU, individuālajos mācību kontos piešķirt papildu individuālās tiesības uz apmācību, netraucējot uzņēmumā esošajai apmācībai;
9. aicināt valsts un privātos nodarbinātības dienestus piešķirt papildu individuālās tiesības uz apmācību to personu individuālajos mācību kontos, kurām visvairāk vajadzīga kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija;

10. paredzēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem var uzkrāt un glabāt individuālās tiesības uz apmācību, lai panāktu līdzsvaru starp to, ka personām ļauj uzkrāt savas tiesības garāku mācību kursu finansēšanai, un to, ka tās tiek mudinātas savas darba dzīves gaitā regulāri izmantot tām piešķirtās tiesības; piemēram, dalībvalstis varētu noteikt tiesību uzkrāšanas un glabāšanas termiņu un maksimālo apmēru;
11. veicināt to, ka individuālās tiesības uz apmācību, kuras ir kontā kādā dalībvalstī, var izmantot atbalsttiesīgām apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespējām minētajā dalībvalstī pat periodos, kad attiecīgā persona likumīgi uzturas citā dalībvalstī.

Veicinošais satvars

Dalībvalstīm, kas ievieš individuālus mācību kontus, tiek ieteikts tos integrēt veicinošā satvarā, kas ietver tālāk uzskaitītos elementus.

– Profesionālā orientācija un validēšana

12. Dalībvalstīm tiek ieteikts nodrošināt, lai ikvienam individuālā mācību konta īpašniekam klātienē vai tiešsaistē būtu pieejami profesionālās orientācijas pakalpojumi un validēšanas iespējas, tostarp prasmju novērtēšanas iespējas, un viņš tām varētu piekļūt, bez maksas vai izmantojot savas individuālās tiesības uz apmācību, saskaņā ar Padomes 2012. gada 20. decembra Ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu¹.

¹ OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.

- Atbalsttiesīgu kvalitatīvu apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju valsts reģistrs
- 13. Dalībvalstīm tiek ieteikts izveidot un pastāvīgi atjaunināt tādu apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju publisko reģistru, kuras ir tiesīgas saņemt finansējumu, izmantojot individuālās tiesības uz apmācību¹. Šajā reģistrā būtu jāiekļauj arī profesionālās orientācijas pakalpojumi un validēšanas iespējas, ko dalībvalstis personām nodrošina bez maksas.
- 14. Dalībvalstis tiek mudinātas noteikt un publicēt skaidrus noteikumus par dažādu darba tirgum atbilstošas apmācības, profesionālās orientācijas un validēšanas iespēju iekļaušanu reģistrā, pamatojoties uz pārredzamām kvalitātes prasībām un prasmju apzināšanos un sadarbībā ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām. Minētie noteikumi tām būtu regulāri jāpārskata, lai nodrošinātu atbilstību darba tirgus vajadzībām.

¹ Dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt, lai šis reģistrs būtu saderīgs ar Eiropas mācīšanās modeli – datu modeli, kura mērķis ir standartizēt veidu, kādā tiek kopīgioti un sniegti dati par mācīšanos. Eiropas mācīšanās modeli var izmantot dažādos mācīšanās kontekstos, piemēram, lai aprakstītu mācīšanās iespējas, kvalifikācijas, apliecinājuma dokumentus un akreditāciju. Tā pamatā ir datu lauki, kas aprakstīti VI pielikumā Padomes 2017. gada 22. maija Ieteikumā par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru mūžizglītībai (OV C 189, 15.6.2017., 15. lpp.).

15. Attiecīgos gadījumos dalībvalstīm tiek ieteikts mudināt formālās un neformālās mācīšanās iespēju nodrošinātājus izstrādāt un paplašināt savu piedāvājumu, pamatojoties uz identificētajām vajadzībām, tostarp, piemēram, nodrošinot mikroapliecinājumus saskaņā ar Ieteikumu par mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbinātībā un izmantojot Savienības un valsts kompetences satvarus.
16. Dalībvalstīm tiek ieteikts aicināt sociālos partnerus, izglītības un mācību nozari un citas attiecīgās ieinteresētās personas piedalīties atbilstības kritēriju definēšanā reģistrā iekļautajai apmācībai.
17. Attiecīgos gadījumos dalībvalstīm tiek ieteikts pārskatāmā veidā atvērt savu valsts reģistru tādu mācību iespēju iekļaušanai, kuras piedāvā pakalpojumu sniedzēji citās valstīs.
 - Vienots valsts digitālais portāls, kas atbalsta individuālus mācību kontus
18. Dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt personām iespējas un palīdzību, lai tās varētu piekļūt saviem individuālajiem mācību kontiem un viegli orientēties reģistrā, izmantojot drošu elektronisko autentifikāciju piekļūstamā¹, vienotā valsts digitālajā portālā², kuram var ērti piekļūt, izmantojot mobilās ierīces, un kurš, vēlams, ir savstarpēji savienots ar *Europass* platformu.

¹ Saskaņā ar piekļūstamības prasībām Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

² Šādi portāli būtu jāizveido saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Komisijas 2017. gada 23. marta paziņojumā par Eiropas sadarbības satvaru.

- Apmaksāts mācību atvaļinājums
- 19. Dalībvalstīm tiek ieteikts iesaistīties dialogā ar sociālajiem partneriem par pasākumiem, kas ļautu darbiniekiem, izmantojot savus individuālos mācību kontus, piedalīties apmācībā darba laikā.
- 20. Dalībvalstīm tiek ieteikts ieviest apmaksāta mācību atvaļinājuma vai ienākumu aizstāšanas noteikumus vai pārskatīt spēkā esošo noteikumu atbilstību, ņemot vērā:
 - a) to tvērumu attiecībā uz visu veidu darba tiesiskajām attiecībām un pašnodarbinātību;
 - b) finansiālu un nefinansiālu atbalstu darba devējiem (jo īpaši MVU), kuru darbinieki izmanto apmaksātu mācību atvaļinājumu;
 - c) vajadzību nodrošināt šādu noteikumu efektīvu īstenošanu.

Informēšana un informētības uzlabošana

21. Dalībvalstīm tiek ieteikts kopā ar sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, reģionālām un vietējām organizācijām un citiem attiecīgajiem dalībniekiem īstenot plaša mēroga informatīvus un informētības uzlabošanas pasākumus un kampaņas, kas pielāgotas attiecīgās individuālu mācību kontu sistēmas iespējamo labuma guvēju vajadzībām. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš personām, kam, kā noteikts valsts līmenī, visvairāk nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, lai atbalsttiesīgas personas informētu par viņu tiesībām un priekšrocībām attiecībā uz individuāliem mācību kontiem un veicinošo satvaru un lai tās motivētu. Informētības uzlabošanas pasākumi cita starpā būtu jāvērs arī uz darba ņēmējiem MVU.

Uzraudzība un pastāvīgi uzlabojumi

22. Dalībvalstis, kas ievieš individuālus mācību kontus, tiek mudinātas valsts līmenī uzraudzīt un izvērtēt šādu kontu un veicinošā satvara darbību un vajadzības gadījumā veikt korekcijas, lai visefektīvākajā veidā sasniegtu šā ieteikuma mērķus, piemēram, attiecībā uz tiesību uz apmācību apmēru, to personu noteikšanu, kurām visvairāk nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, kā arī dažādu veicinošā satvara elementu lietotājiem draudzīgu integrāciju. Minētajā procesā būtu jāapspriežas ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Finansēšana

23. Dalībvalstīm tiek ieteikts veikt pasākumus, lai nodrošinātu individuālo mācību kontu pienācīgu un ilgtspējīgu finansēšanu, ņemot vērā valsts apstākļus un citus jau ieviestos pasākumus, īpašu uzmanību pievēršot MVU.
24. Dalībvalstis tiek mudinātas atvieglot dažādu publiskā un privātā finansējuma avotu apvienošanu, lai sekmētu ieguldījumus individuālajās tiesībās uz apmācību, tostarp koplīgumu īstenošanas rezultātā.
25. Dalībvalstīm tiek ieteikts nodrošināt ilgtspējīgu finansējumu veicinošajam satvaram un informatīvajiem un informētības uzlabošanas pasākumiem, kas minēti šajā ieteikumā.
26. Dalībvalstis tiek aicinātas pēc iespējas vairāk un pēc iespējas efektīvāk izmantot Savienības fondus un instrumentus, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu Plus, Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu, Atveseļošanas un noturības mehānismu un tehniskā atbalsta instrumentu, nolūkā:
 - a) izveidot veicinošā satvarā integrētus valsts individuālos mācību kontus, tostarp, izstrādājot vienotu valsts digitālo portālu individuālajiem mācību kontiem un saistītiem atzītiem pakalpojumiem, kā arī izveidojot atzītas apmācības valsts reģistrus;
 - b) piešķirt papildu individuālās tiesības uz apmācību to personu kontos, kurām visvairāk nepieciešama kvalifikācijas celšana un pārkvalifikācija, ņemot vērā valsts apstākļus un Savienības prioritātes, arī saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos;

- c) izveidot un nodrošināt profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas;
- d) organizēt informatīvus un informētības uzlabošanas pasākumus.

Savienības atbalsts

27. Padome atzinīgi vērtē Komisijas nodomu – saskaņā ar Komisijas kompetenci un pienācīgi ņemot vērā subsidiaritāti – atbalstīt šā ieteikuma īstenošanu, izmantojot Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*), Eiropas Izglītības fonda (*ETF*), Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonda (*Eurofound*) un Eiropas Darba iestādes (*ELA*) speciālās zināšanas un veicot šādas darbības:
- a) sekmējot dalībvalstu savstarpēju mācīšanos, lai atbalstītu attiecīgu pasākumu izstrādi un ieviešanu šā ieteikuma īstenošanai;
 - b) papildinot zināšanu bāzi par individuāliem mācību kontiem un saistītiem jautājumiem, kā arī izstrādājot attiecīgus norādījumus;
 - c) ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm apsverot, kā veikt turpmākus uzlabojumus *Europass* platformā, jo īpaši, lai nodrošinātu sadarbību ar vienotajiem valsts digitālajiem portāliem attiecībā uz individuāliem mācību kontiem, un uzskatāmi parādīt tās mācīšanās, profesionālās orientācijas un validēšanas iespējas, kurām var izmantot dažādās valsts individuālās tiesības uz apmācību.

Ziņošana un izvērtēšana

28. Dalībvalstis tiek aicinātas veikt pasākumus, lai sasniegtu šā ieteikuma 1. punktā izklāstītos mērķus. Progress virzībā uz minēto mērķis sasniegšanu būtu jāuzrauga ar Eiropas pusgada ciklu saistītās daudzpusējās uzraudzības kontekstā. Komisijai būtu jānodrošina, ka uzraudzībā tiek izmantota informācija, kas jau ir apkopota, izmantojot citus uzraudzības satvarus, un tiek novērsta dublēšanās, lai mazinātu administratīvo slogu.
29. Komisijai būtu jānovērtē un jāizvērtē šā ieteikuma īstenošanā panāktais progress – sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm un pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām – un līdz ... [OV: ievietot datumu – pieci gadi no šā ieteikuma pieņemšanas dienas] jāsniedz Padomei ziņojums.

....

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja*